

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΖΩΩΝ,
ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΚΑΙ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΩΝ
ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΖΩΩΝ
ΚΑΙ ΖΩΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

Ταχ. Δ/νση : Βερανζέρου 46
Ταχ. Κώδικας : 10434
Πληροφορίες : Γ. Δαμιανάκη,
Ε. Γιανναράκου
Τηλ. : 2102125733, 2105271632
E-mail : gdamianaki@minagric.gr,
egiann@minagric.gr

Αθήνα

ΠΡΟΣ: 1) Περιφέρειες της Χώρας Δ/νσεις
Κτηνιατρικής
2) Περιφερειακές και Μητροπολιτικές
Ενότητες της Χώρας Τμήματα
Κτηνιατρικής (με την παράκληση να
διαβιβαστεί στους μεταφορείς της
περιοχής σας)
3) ΣΥΚΕ
Έδρες τους
4) Υπουργείο Ναυτιλίας & Νησιωτικής
Πολιτικής (με την παράκληση να
διαβιβαστεί στα λιμεναρχεία της Χώρας)
info@yna.gov.gr

ΚΟΙΝ: 1) Γραφείο Υπουργού
κ. Μαργαρίτης Σχοινιάς
2) Γραφείο Υφυπουργού
κ. Αθανάσιος Καββαδάς
3) Γραφείο Γενικού Γραμματέα
κ. Σπύρος Πρωτοψάλτης
4) Γεν. Διευθύντρια Κτηνιατρικής
κ. Κατερίνα Μαρίνου

ΘΕΜΑ: «Επικαιροποίηση εγκυκλίου για την προστασία κατά τη μεταφορά των ζώων τους
θερινούς μήνες»

ΣΧΕΤ.: 1) Το με αρ. πρωτ. SANTE.G.3/PGG/nc(2026) 5836791 έγγραφο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
2) Το με αρ. πρωτ. 137954/28-05-2026 έγγραφο της Υπηρεσίας μας
3) Το με αρ. πρωτ. 1703/101411/18-07-2018 έγγραφο της Υπηρεσίας μας
4) Το με αρ. πρωτ. 1010/116987/07-05-2020 έγγραφο της Υπηρεσίας μας
5) Το με αρ. πρωτ. 1067/132277/19-05-2021 έγγραφο της Υπηρεσίας μας
6) Το με αρ. πρωτ. 1090/177723/24-06-2022 έγγραφο της Υπηρεσίας μας
7) Το με αρ. πρωτ. 196198/18-07-2025 έγγραφο της Υπηρεσίας μας

Σε συνέχεια των ανωτέρων σχετικών με το θέμα εγγράφων, σας υπενθυμίζουμε ότι για τη μεταφορά όλων των ειδών ζώντων ζώων κατά τους θερινούς μήνες θα πρέπει να τηρούνται αυστηρά όλες οι διατάξεις του Κανονισμού 1/2005/ΕΚ και ιδιαίτερα αυτές που συνδέονται άμεσα

με την πιθανότητα ανόδου της θερμοκρασίας σώματος των ζώων και πρόκλησης θερμικής καταπόνησης (πχ. πυκνότητα φόρτωσης, επίπεδα θερμοκρασίας και σχετικής υγρασίας των θαλάμων των μεταφορικών μέσων, τήρηση των προβλεπόμενων χρόνων ταξιδιού και διαστημάτων σίτισης και ποτίσματος των ζώων, τήρηση συνθηκών εξαερισμού, απόσταση οροφής από την κεφαλή των ζώων κλπ). Λαμβάνοντας υπόψη τις συνεχώς αυξανόμενες θερμοκρασίες που επικρατούν στην Ευρώπη λόγω της κλιματικής αλλαγής, καθίσταται αναγκαία η λήψη αυστηρότερων μέτρων κατά την θερινή περίοδο ώστε να διασφαλίσουμε την ευζωία των ζώων.

Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έστειλε υπομνηματική επιστολή προς τις κεντρικές αρμόδιες αρχές των Κρατών Μελών (σχετικό 1) επισημαίνοντας τους κινδύνους που απειλούν την ευζωία των μεταφερόμενων ζώων από την αύξηση της θερμοκρασίας περιβάλλοντος. Στην επιστολή δίνεται έμφαση σε τυχόν εξαγωγές ζώντων ζώων προς τρίτες χώρες αλλά και σε μετακινήσεις εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά τους θερινούς μήνες. Επίσης γίνεται αναφορά στο ότι δυστυχώς συνεχίζουν να εγκρίνονται μεταφορές ζώντων ζώων από τις αρμόδιες αρχές Κρατών Μελών όταν η θερμοκρασία περιβάλλοντος ξεπερνά τους 30°C. Παράλληλα δίδεται έμφαση στους αυξημένους χρόνους αναμονής που παρατηρούνται στα σημεία εξόδου της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά τις οδικές μεταφορές και στους λιμένες κατά τις θαλάσσιες μεταφορές και στην αδυναμία να καλυφθούν οι ανάγκες ευζωίας των ζώων σε αρκετές περιπτώσεις. Τονίζεται επισταμένως η αναγκαιότητα λεπτομερούς ελέγχου των σχεδίων δρομολογίου πριν από την έγκρισή τους (με επιβεβαίωση και των κρατήσεων που έχουν γίνει σε σημεία ελέγχου και πλοία, καθώς και την ύπαρξη σχετικού σχεδίου έκτακτης ανάγκης) και ο έλεγχος των καιρικών συνθηκών που αναμένονται καθ' όλη τη διάρκεια του ταξιδιού.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του σημείου 3.1 της παραγράφου 3 του Κεφαλαίου VI του Παραρτήματος Ι του Κανονισμού 1/2005/ΕΚ του Συμβουλίου, τα συστήματα αερισμού των μέσων οδικής μεταφοράς πρέπει να σχεδιάζονται, να κατασκευάζονται και να συντηρούνται κατά τρόπον ώστε, σε οποιαδήποτε στιγμή του ταξιδιού, είτε τα μεταφορικά μέσα σταθμεύουν είτε κινούνται, να είναι σε θέση να διατηρούν τη θερμοκρασία εντός των ορίων από 5°C έως και 30°C μέσα στο μεταφορικό μέσο, για όλα τα ζώα, με όριο ανοχής +/- 5°C, ανάλογα με την εξωτερική θερμοκρασία.

Με αφορμή τα παραπάνω, σας υπενθυμίζουμε ότι:

- Όταν αναμένονται θερμοκρασίες περιβάλλοντος άνω των 30°C σύμφωνα με επίσημη πρόβλεψη του καιρού, σε οποιοδήποτε σημείο της διαδρομής από τον τόπο αναχώρησης μέχρι τον τόπο τελικού προορισμού, τότε δεν πρέπει να εγκρίνεται από τις αρμόδιες αρχές καμία μετακίνηση ζώων σε οχήματα που δεν διαθέτουν κλιματισμό (air condition).
- Σε περίπτωση που έχει εγκριθεί μία μετακίνηση ζώων εντός Ελλάδας, πρέπει να τηρηθεί από τον μεταφορέα η δηλωμένη ημερομηνία αναχώρησης για την οποία έχει ελεγχθεί η θερμοκρασία και έχει εγκριθεί η μεταφορά.
- Για τα οχήματα Τύπου 12 που δεν έχουν ακόμα το νέο εξοπλισμό σύμφωνα με το ανωτέρω (2) σχετικό, κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου:
 - I. απαγορεύεται η έκδοση από τις αρμόδιες κτηνιατρικές αρχές του σχετικού εγγράφου μετακίνησης των ζώων για μεταφορές άνω των 8 ωρών και έως 12 ώρες, όταν η θερμοκρασία περιβάλλοντος προβλέπεται να ανέλθει πάνω από 28°C σε οποιοδήποτε σημείο της διαδρομής μέχρι τον τόπο τελικού προορισμού.

- II. τα ενήλικα βοοειδή θα φορτώνονται μόνο σε έναν όροφο, οι μόσχοι, τα αιγοπρόβατα και οι χοίροι θα φορτώνονται σε έως δυο ορόφους και μόνο τα χοιρίδια θα φορτώνονται σε έως τρεις ορόφους, για μεταφορές άνω των 8 ωρών και έως 12 ώρες.
- III. η πυκνότητα φόρτωσης θα μειώνεται κατά 15% σε βοοειδή, αιγοπρόβατα, ενήλικους ίππους και κατά 25% σε χοίρους, νεαρούς ίππους και πουλάρια, για μεταφορές άνω των 8 ωρών και έως 12 ώρες.

Επιπλέον, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού 1/2005/EK αλλά και με ορισμένες καλές πρακτικές συστήνεται:

1. Η μεταφορά μόνο ικανών ζώων και η τακτική επιθεώρηση αυτών κατά τη διάρκεια του ταξιδιού.
2. Η μείωση της πυκνότητας φόρτωσης σύμφωνα με τις διατάξεις του Κεφαλαίου 7, Παράρτημα I του Κανονισμού 1/2005/EK, αλλά και η τοποθέτηση μικρότερου αριθμού ορόφων για να αυξηθεί το ύψος της οροφής πάνω από την κεφαλή των ζώων.
3. Ο έλεγχος καλής λειτουργίας του συστήματος εξαερισμού και ρύθμισης θερμοκρασίας των οχημάτων πριν την αναχώρηση και κατά τη διάρκεια της μεταφοράς, ώστε να εξασφαλίζονται οι διατάξεις της παραγράφου 3, Κεφάλαιο 6, Παράρτημα I του Κανονισμού 1/2005/EK.
4. Η διαρκής πρόσβαση των ζώων σε φρέσκο πόσιμο νερό και ο εκ των προτέρων έλεγχος της διαθεσιμότητας σε νερό στο όχημα μεταφοράς.
5. Ο τακτικός έλεγχος και η συντήρηση των ταϊστρών και ποτιστρών, ώστε να εξασφαλίζεται η ορθή λειτουργία τους και να είναι κατάλληλες για το είδος των ζώων που μεταφέρονται, καθώς και η ύπαρξη εφεδρικών μέσων ποτίσματος και ταΐσματος πχ. κουβάδες σε περίπτωση βλάβης του κεντρικού συστήματος.
6. Τα οχήματα μεταφοράς να είναι ορθά συντηρημένα σύμφωνα με τις διατάξεις του Κεφαλαίου II, Παράρτημα I του Κανονισμού 1/2005/EK.
7. Η φόρτωση, η μεταφορά και η εκφόρτωση των ζώων να λαμβάνουν χώρα κατά τις δροσερές ώρες του 24ώρου και κατά προτίμηση τις νυχτερινές ώρες, με την αντίστοιχη αποτύπωση στον προγραμματισμό του ταξιδιού.
8. Να αποφεύγεται η αδικαιολόγητη στάση των οχημάτων και όταν αυτή είναι απαραίτητη να γίνεται σε σκιερά μέρη, με τους ανεμιστήρες του οχήματος σε λειτουργία και μακριά από άλλα οχήματα που περιορίζουν τη ροή του αέρα. Σημειώνεται ότι θα πρέπει να λαμβάνεται ιδιαίτερη μέριμνα κατά την αναμονή προς φόρτωση των οχημάτων μεταφοράς ζώων σε λιμένες της Χώρας και συνεννόηση με τις κατά τόπους λιμενικές αρχές για τη φροντίδα των ζώων.
9. Σε περίπτωση φόρτωσης του οχήματος σε επιβατηγά και φορτηγά πλοία τύπου Ro-Ro, τα οχήματα να σταθμεύουν σε σημεία που δεν εμποδίζεται ο αερισμός τους από παραπλεύρως παρκαρισμένα ογκώδη οχήματα. Κατά τους θερινούς μήνες αλλά και όποτε η θερμοκρασία στο γκαράζ του πλοίου ξεπερνά τους 30°C, απαγορεύεται η μεταφορά ζώων χωρίς κλιματισμό. Το ίδιο ισχύει για τους κλωβούς φύλαξης ζώων συντροφιάς στα πλοία.
10. Να αποφεύγεται η μεταφορά μη κεκαρμένων (κουρεμένων) ζώων.
11. Ο εκ των προτέρων έλεγχος των καιρικών συνθηκών που επικρατούν κατά τη διάρκεια του ταξιδιού, ώστε σε περίπτωση που επικρατούν υψηλές θερμοκρασίες και υψηλή υγρασία να ματαιώνεται ή να τροποποιείται η μεταφορά. Ενδεικτικά προτείνεται η χρήση των ισότοπων <https://www.emy.gr>, www.meteoblue.com και www.weather.com. Σε περίπτωση που κατά τον έλεγχο του προγραμματισμού διαπιστώνετε ότι το όχημα θα περάσει από περιοχές στις οποίες θα επικρατούν υψηλές θερμοκρασίες, ο προγραμματισμός θα πρέπει να επιστρέφεται και να ζητείται

επανασχεδιασμός με διαφορετική χάραξη διαδρομής που θα περιλαμβάνει περιοχές όπου θα επικρατούν χαμηλότερες θερμοκρασίες.

Επισημαίνουμε ότι οι αρμόδιες κτηνιατρικές αρχές πρέπει να εντείνουν τους ελέγχους για την προστασία των ζώων κατά τη μεταφορά και κυρίως των οχημάτων Τύπου 12 και Τύπου II κατά τη διάρκεια των θερινών μηνών, προκειμένου να διαπιστώνουν τη συμμόρφωση τους προς τις διατάξεις του Κανονισμού 1/2005. Η κοινοποίηση αυτών των ελέγχων θα γίνεται βάσει της αρ. πρωτ 183528/08-07-2025 εγκυκλίου μας με θέμα «Επικαιροποίηση του σχεδίου εποπτείας των αρμοδίων αρχών για τους επίσημους ελέγχους στους τομείς της προστασίας των ζώων κατά τη μεταφορά και τη σφαγή». Έμφαση θα δίνεται στον έλεγχο της θερμοκρασίας εντός του οχήματος και στις εκτυπώσεις του καταγραφικού της θερμοκρασίας καθ' όλη τη διάρκεια ταξιδιού (επιθυμητό είναι να υπάρχει καταχώριση θερμοκρασίας ανά 30min). Επίσης, διοικητικός έλεγχος μπορεί να διενεργείται και στις εγκαταστάσεις των μεταφορέων για μεταφορές που έχουν πραγματοποιηθεί κατά τους θερινούς μήνες.

Η Υπηρεσία μας κάθε έτος γίνεται αποδέκτης καταγγελιών από μη κυβερνητικές οργανώσεις για μεταφορά ζώντων ζώων από το εξωτερικό στην πατρίδα μας εν μέσω ακραίων θερμοκρασιών το θέρος (τόσο από Έλληνες όσο και αλλοδαπούς μεταφορείς), οι οποίες κοινοποιούνται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, προς διερεύνηση. Μεγάλος αριθμός καταγγελιών αφορά τη διάρκεια αναμονής των οδικών οχημάτων εντός των χώρων αναμονής του λιμένος Πειραιώς για τη μετεπιβίβασή τους στη νησιωτική Χώρα. Για το λόγο αυτό παρακαλούμε όπως:

1. ενημερώσετε σχετικά τους μεταφορείς της περιοχής αρμοδιότητάς σας με αποδεικτικό επίδοσης και υπογραφή παραλαβής του παρόντος εγγράφου,

2. προβαίνετε σε επιβολή κυρώσεων σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4235/2014 (Α'32) και συγκεκριμένα του άρθρου 13 του Κανονισμού 1/2005/ΕΚ σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τα ανωτέρω.

Προς ενημέρωσή σας, η Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια Τροφίμων (EFSA) έχει αναρτήσει γνωμοδοτήσεις για την προστασία των ζώων κατά τη μεταφορά στις ιστοσελίδες:

<https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.2903/j.efsa.2004.44> και

<https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.2903/j.efsa.2011.1966> όπου αναφέρονται μελέτες που έλαβαν χώρα σχετικά με τις βέλτιστες συνθήκες θερμοκρασίας και σχετικής υγρασίας ανά είδος ζώου και στοιχεία για τη μέγιστη θερμοκρασία ανοχής των ζώων υπό διάφορες συνθήκες – χρόνοι μεταφοράς και διαφορετικές τιμές θερμοκρασίας και υψηλής υγρασίας.

Τέλος, καταργούνται οι εγκύκλιοι 1703/101411/18-07-2018, 1010/116987/07-05-2020, 1067/132277/19-05-2021, 1090/177723/24-06-2022 και 196198/18-07-2025.

Είμαστε στη διάθεσή σας για κάθε επιπλέον πληροφορία ή διευκρίνιση.

**Η ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΡΙΑ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ
ΤΗΣ Δ/ΝΣΗΣ**

ΕΙΡΗΝΗ ΚΑΣΤΕΛΛΑΝΟΥ